

Retningslinjer for fylkesvise midlar frå klima- og miljøprogrammet i jordbruket

Fastsett av Statsforvaltaren i Vestland 22. februar. mars 2022 med heimel jordbruksavtalen, St. Prop. 200 S (2021-2022), og Tildelingsbrev til Statsforvaltaren i Vestland, 21. desember 2021

Jf. regelverket for ordninga skal Statsforvaltaren utarbeide retningslinjer for dei fylkesvise midlane innanfor ramma av dei sentrale retningslinjene.

Formål

Klima- og miljøprogrammet skal bidra til å nå landbrukspolitikken sine mål innan klima og miljø. Statsforvaltaren forvaltar midlane som går til fylkesvise tiltak.

Måla for Klima- og miljøprogrammet er å medverke til:

- At produksjon av mat skal gå føre seg med god ressursbruk og minst mogleg forureining, klimagassutslepp og tap av naturmangfald
- Å auke landbruket sitt miljøbidrag, som kulturlandskap, naturmangfald, binding av karbon og produksjon av biogass
- Å tilpasse agronomi og dyrkingssystem til endra klimaforhold, med sikte på å oppretthalde eller auke matproduksjonen og vareta produksjonsressursane

Statsforvaltaren kan gi tilskot til praktisk retta kunnskapsutvikling, utgreiingar og informasjonstiltak som medverkar til at måla i programmet vert nådde og raskt kan bli formidla og tatt i bruk av landbruksnæringa.

Faglege prioriteringar i programmet kan variere og vil gå fram av utlysingsteksten for kvar søknadsomgang. Midlane kan ikkje gå til reine forskingsprosjekt, men dei kan gå til forprosjekt/utgreiingar som seinare kan munne ut i forskingsprosjekt. Prosjekt skal primært vere retta mot utfordringar som har interesse ut over reine lokale problemstillingar. Lokale prosjekt kan likevel få støtte dersom problemstilling eller resultat vil ha stor overføringsverdi.

Tilskot til behovsbaserte utgreiingar på oppdrag for Statsforvaltaren kan også bli innvilga. Prosjekt som dekkjer slike behov, kan bli etterspurt særskilt i utlysinga. Statsforvaltaren kan bestemme at midlar øyremerka til bestemte prosjekt, ikkje skal lysast ut.

Kven kan søkje?

Føretak som arbeider med kunnskapsutvikling eller kunnskapsformidling kan søkje støtte frå programmet. Døme på aktuelle søkjarar er:

- Utgreiings- og forskingsverksemder (institusjonar)
- Fag- eller næringsorganisasjonar
- Andre føretak

For å kunne søkje, må føretaket vere registrert i Einingsregisteret.

Prioriteringar i 2022

Programmet omhandlar dei fem kategoriane klimatilpassing, klimagassutslepp, jord, naturmangfald og kulturverdiar i kulturlandskapet og forureining til vatn, jord og luft.

Prosjekt som medverkar til å styrke kunnskapsgrunnlaget knytt til klimautfordringar i jordbruket og som dreier seg om klimavennleg driftspraksis vil bli prioriterte i 2022.

Klimatilpassing

Prosjekta skal bidra til auka fleksibilitet i matproduksjonen, og å gjere denne meir robust, m.a. i form av langsiktig bevaring av ressursgrunnlaget. Prosjekta kan omhandle tilpassing av dyrkingsteknikk, gjødsling, dyrkingssystem, etablering av driftsvegar, dekkesystem for frukt og bær og eit dyre- og plantemateriale som er tilpassa endra klimaforhold. Det kan òg vere aktuelt med prosjekt som viser kva effekt dei endra klimatilhøva og den auka risikoen for spreining av framande artar og plante- og dyresjukdomar, vil ha for forvaltning av naturmangfald og jordbruket sitt kulturlandskap.

Drenering er framleis eit prioritert område. Prosjekt som rettar seg mot førebygging av skade på jord og avlingar, som m.a. hydroteknikk og dyrkingssystem.

Klimagassutslepp

Det er behov for praktisk retta kunnskap for å redusere alle typar klimagassutslepp frå jordbruket, som metan frå husdyr og husdyrgjødsel, lystgass frå jord, CO₂ frå nedbryting av karbon i jord og forbruk av fossile energikjelder i gardsdrifta. Aktuelle tema kan vere optimalisering av bruk av gjødsel, fôringssystemer eller annan heilskapleg driftspraksis. Prosjekt som rettar seg mot utslepp der god agronomi og økonomi vert sett i samanheng er spesielt aktuelle, i tillegg til prosjekt som kan bidra til auka kunnskap om tap av lystgass frå jordbruksdrift og presisjonsgjødsling.

Tilrettelegging for auka bruk av bioenergi i jordbruket, energieffektivisering og energirådgjeving er andre aktuelle tema.

Jord

Jord er eit viktig grunnlag for å produsere mat. Truslane mot matjorda og god jordkvalitet har fått auka merksemd både internasjonalt og i Norge. I tillegg til å svekke matjorda si produksjonsevne, fører svekka jordkvalitet/jordhelse til auka avrenning av næringsstoff, tap av biologisk mangfald og til CO₂ - utslepp.

Det er behov for auka kunnskap om jordhelse under norske forhold, både innanfor grunnleggande forskning, men òg praktisk retta problemstillingar. Prosjekt som kan medverke til kunnskap om auka karbonbinding, fangvekstar og biokol vil ha høg prioritet, men prosjektsøknader som gjeld andre problemstillingar kan òg få tilskot.

Aktuelle områder der det kan vere behov for praktisk retta kunnskap er:

- Nasjonale indikatorar for god jordhelse
- Samanheng mellom jordkvalitet/jordhelse, jordfunksjonar og økosystemtenester
- Verknaden som levande organismar i jorda har for næringsinnhald, næringsopptak og plantehelse
- Ulike planteartar og plantemangfald sin verknad på jordbiologi, jordhelse og karbonbinding over tid
- Jordkvalitet, jordhelse, jordarbeiding og jordpakking
- Jordhelsetiltak for enkeltproduksjonar (korn, potet, gras og fôrvekster, frukt og bær, eng og beite)

Naturmangfald og kulturverdiar i kulturlandskapet

Strukturendringar og endring i driftsform kan skape utfordringar for kulturpåverka naturmangfald og for økosystemtenester i jordbrukslandskapet. M.a. er det nødvendig å vite meir om tiltak som kan sikre gode leveområde for pollinatorar og fuglar i jordbrukslandskapet, og kva tiltak som er eigna for å nå desse måla.

Eit sentralt tema er korleis kulturlandskap og biologisk mangfald kan styrkast og gjerast synlege i kombinasjon med vanlig jordbruksdrift. God praksis for istandsetting og skjøtsel av kulturminne og utvalgte naturtypar, anna trua natur og prioriterte artar er andre aktuelle problemstillingar. Kunnskap om effektive tiltak for fjerning av framande, skadelege artar er aktuelle. Det kan òg vere aktuelt med prosjekt som informerer om landbruket sitt bidrag til naturmangfald, kulturlandskap og varetaking av kulturminne.

Forureining til vatn, jord og luft

Eit godt kunnskapsgrunnlag kring forureiningskjelder og effekt av tiltak er nødvendig for å målrette og gje god oppslutning om nødvendige tiltak. Det er m.a. ønskeleg med prosjektsøknader innan:

- gjødsling
- lagring og handtering av husdyrgjødsel og biorest
- jordarbeiding
- erosjon og arealavrenning
- drenering og hydroteknikk

Det er behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget i oppfølging av vassforskrifta. Tiltak som kan auke kunnskapen om barrierar og moglegheiter for auka oppslutnad i områder med utfordringar i vasskvalitet er difor aktuelle. Vidare er det aktuelt med prosjekt som ser på tiltak for å redusere ammoniakkustslepp. Det er også ønskeleg å synleggjere potensialet for bruk av biogjødsel og kompost.

Søknad

Statsforvaltaren i Vestland lyser ut midlane og set søknadsfrist årleg. Søknad skjer elektronisk via Altinn sine [skjemaside](#). Søkjar er ansvarleg for å sende fullstendig søknad med relevante vedlegg innan fastsett frist. Mal for prosjektskildring ligg i løysinga i Altinn.

Det kan løyvast tilskot for inntil tre år.

Tildeling av tilskot og vilkår

Statsforvaltaren kan sette vilkår om korleis kunnskapen frå prosjektet skal kome ut til målgruppa eller andre særskilte vilkår for tilskotet. Statsforvaltaren skal informere søkjaren om vedtaket og vilkåra i eige tilskotsbrev.

Statsforvaltaren kan gi tilskot med inntil 70 % av totalkostnaden for prosjektet, og i særskilte tilfelle ut over dette. Tilskot blir normalt gitt for eitt år. Unntaksvis kan det bli gitt tilskot for inntil tre år.

Utbetaling

Prosjektet må vere gjennomført innan fastsett frist i vedtaket. Prosjektperioden inkluderer òg sluttrapportering. Prosjekt som ikkje er gjennomført innan fastsett frist, kan miste retten til tilskotet.

Tilskotmottakar skal nytte rapporteringsskjema fastsett av Landbruksdirektoratet. Sluttrapporten skal innehalde vurdering av resultata sett opp mot målsetjingane i prosjektet. Det skal leggjast ved utskrift frå prosjektrekneskapen som viser budsjett og faktiske utgifter. Rekneskapen skal førast slik at Statsforvaltaren kan samanlikne det med budsjettet og finansieringsplanen som Statsforvaltaren har godkjent. Reduserte kostnader i høve budsjett kan føre til tilsvarande reduksjon i tilskotsutbetaling. Andre avvik frå vilkår eller prosjektskildring kan òg føre til avkorting av tilskotet dersom endringane ikkje er godkjende av Statsforvaltaren.

Klagerett

Statsforvaltaren tek avgjerd om tildeling av tilskot.

Søklar har rett til å klage på vedtaket til Landbruksdirektoratet i tråd med kap. VI i lov av 10. Februar 1967 om behandlingssmåten i forvaltningsaker (forvaltningslova).

Opplysningsplikt og kontroll

Den som søker om og mottak tilskot har plikt til å gje opplysingar og å levere dokumentasjon som er naudsynt for at Statsforvaltaren og Landbruksdirektoratet skal kunne forvalte ordninga.

Statsforvaltaren og Landbruksdirektoratet fører kontroll med ordninga, og har rett til å innhente nødvendige opplysningar for å kontrollere om vilkåra for tilskotet er oppfylte eller har vore oppfylte i tilbakelagte periodar. Statsforvaltaren og Landbruksdirektoratet kan utføre stadleg kontroll hos tilskotsmottakar. Tilskotsmottakar plikter å gje bistand ved kontroll.

Krav om tilbakebetaling

Utbetalt beløp kan bli kravd tilbake dersom det blir avdekka tilhøve som er i strid med vilkåra for tilskotet. Feilutbetalt beløp kan etter vurdering bli kravd tilbake, anten heilt eller delvis.

Verknad

Desse retningslinjene vert sette i kraft 22. februar 2022.